

กระทรวงพาณิชย์ : กำลังปฏิรูปโครงสร้าง
การผลิตการเกษตร (ตอนที่ 7)

อนันต์ ดาไลดม

นายกสมาคมพืชสวนแห่งประเทศไทย

25 ธันวาคม 2557

ผมได้เขียนบทความเรื่อง กระทบวงพาณิชย์ : กำลังปฏิรูปโครงสร้างการผลิตการเกษตร ตอนที่ 1 เมื่อวันที่ 19 พฤศจิกายน 2557 เพื่อวิพากษ์วิจารณ์ยุทธศาสตร์สินค้าเกษตร 4 ชนิด ได้แก่ อ้อย มันสำปะหลัง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และปาล์มน้ำมัน โดยได้กำหนดการลดพื้นที่ปลูกข้าวในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม และขยายพื้นที่เพาะปลูกพืชทั้ง 4 ชนิด แทน ภายใต้ความเชื่อที่ว่า **“การเพิ่มปริมาณพื้นที่เพาะปลูกนั้น จะเป็นแผนยุทธศาสตร์ที่ผลักดันให้ประเทศไทยสามารถแข่งขันกับประเทศเพื่อนบ้านภายใต้กรอบอาเซียนได้อีกทั้งเป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจได้ในอนาคต”** และได้เขียนวิพากษ์วิจารณ์เป็นรายพืชติดต่อกันมาจนถึงตอนที่ 6

ในตอนี่ 7 นี้ ผมขอสรุปว่า ยุทธศาสตร์ดังกล่าวเกิดขึ้นจากข้อเสนอของพ่อค้าผ่าน คณะกรรมการ กรอ. ที่เสนอต่ออนุกรมการร่วมจัดทำยุทธศาสตร์สินค้าเกษตรเป็นรายพืช เศรษฐกิจ 4 สินค้า (Roadmap) ดังได้กล่าวมาแล้ว การที่ผมได้วิพากษ์วิจารณ์ยุทธศาสตร์ ดังกล่าว โดยแสดงความไม่เห็นด้วย เพราะการขยายพื้นที่เพาะปลูกอ้อย มันสำปะหลัง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และปาล์มน้ำมัน ผลประโยชน์ก็จะตกอยู่กับบรรดาพ่อค้าเหล่านี้ ดังที่เคยเกิดขึ้นมาแล้วตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เพราะขนาดพื้นที่เพาะปลูกพืช 4 ชนิด ที่มีอยู่ในปัจจุบัน ราคาของสินค้าพืชเหล่านี้ก็ยังมีทรงต่ำตามภาวะตลาดโลก และการ กำหนดราคาของพ่อค้าเหล่านี้ บางครั้งราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลังตกต่ำ รัฐบาล ก็ต้องใช้มาตรการเข้ามาแทรกแซงเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรโดยการรับจำนำโดยใช้วงเงิน เป็นจำนวนมหาศาล มีการทุจริตเกิดขึ้นในกระบวนการดังกล่าวทุกขั้นตอน เช่นเดียวกับ การรับจำนำข้าว ราคาปาล์มน้ำมันก็เช่นเดียวกัน พอราคาปาล์มน้ำมันในประเทศสูงขึ้น รัฐบาลโดยกระทรวงพาณิชย์ก็ให้มีการนำเข้าน้ำมันปาล์มจากประเทศเพื่อนบ้าน ทำให้ ราคาปาล์มน้ำมันในประเทศตกต่ำลง แล้วรัฐบาลก็มาแทรกแซงราคาอีก ส่วนราคาอ้อยก็มี ความผันผวนขึ้นลง ตามภาวะราคาน้ำตาลในตลาดโลก เหตุการณ์เช่นนี้เกิดขึ้นมาโดย ตลอด

การเพิ่มพื้นที่ปลูกพืช 4 ชนิด เป็นการเพิ่มปริมาณผลผลิต โดยการขยายพื้นที่เพาะปลูกไม่ได้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแต่ประการใด แต่ปริมาณผลผลิตที่ออกมาจะเกินกว่าความต้องการของการบริโภคภายในประเทศอย่างแน่นอน จะมีผลทำให้ราคาพืชผลเหล่านี้ตกต่ำไปอีก ผลประโยชน์ก็จะตกอยู่กับบรรดาพ่อค้า และธุรกิจที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นโรงสีข้าว ลานมัน โรงงานแปรรูป และผู้ส่งออก ซึ่งกลุ่มคนเหล่านี้ได้ผลประโยชน์จากการกดราคาสินค้าเกษตรเหล่านี้มาโดยตลอด กลายเป็นกลุ่มคนที่ร่ำรวย เป็นเศรษฐีในระดับท้องถิ่น ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับประเทศ และเมื่อใดที่ราคาสินค้าเกษตรเหล่านี้สูงขึ้น ก็พยายามผลักดันให้มีการนำเข้ามาจากต่างประเทศ เช่น กรณีของน้ำมันปาล์มที่เกิดขึ้นเกือบทุกปี หรือมีการลักลอบนำเข้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ หรือมันสำปะหลังจากประเทศเพื่อนบ้าน เป็นการทำร้ายเกษตรกรชาวไทย แต่พ่อค้าเหล่านี้ได้ประโยชน์จากนโยบายการนำเข้าและการลักลอบนำวัตถุดิบมาจากต่างประเทศ

รัฐบาลได้กำหนดนโยบาย และแนวทางการพัฒนาประเทศตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว แต่ยุทธศาสตร์ของพืชเศรษฐกิจทั้ง 4 ชนิดดังกล่าวนี้ ไม่ได้สนองพระราชดำริของพระองค์ท่านแต่ประการใด เป็นยุทธศาสตร์ที่ตอบสนองความต้องการของพ่อค้า และอุตสาหกรรมที่ผ่านมาทางคณะกรรมการ กรอ. และไม่มีหลักประกันใดๆ เลยว่า การลดพื้นที่การปลูกข้าว และไปปลูกอ้อย ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง และปาล์มน้ำมัน เกษตรกรจะมีรายได้ดีกว่าเดิม ไม่มีหลักประกันเรื่องราคาที่เกษตรกรจะขายได้ และหากเกษตรกรที่เปลี่ยนแปลงอาชีพการทำนาไปปลูกพืชเหล่านี้ประสบความล้มเหลว ผลผลิตราคาตกต่ำ ผลตอบแทนน้อยกว่าการทำนา ใครจะเป็นผู้รับผิดชอบ คณะกรรมการ กรอ. พ่อค้าที่เป็นผู้เสนอยุทธศาสตร์ดังกล่าวนี้ จะรับผิดชอบอย่างไร มีหลักประกันที่จะไม่ให้เกิดความเสียหายต่อเกษตรกรได้อย่างไรหากดำเนินการตามยุทธศาสตร์ของรัฐบาล

ผมจะขอเสนอข้อคิดเห็น เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องนำไปพิจารณาในตอนต่อไป

*****